

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/182557,W-audycji-Przystanek-Historia-w-Polskim-Radiu-Historia-mowi-przez-pokolenia-Kong.html>
27.02.2026, 03:33

W audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu: „Historia mówi przez pokolenia”. Kongres Pamięci Narodowej w Warszawie – 12 kwietnia 2023

Program I Polskiego Radia, godz. 19.30

12.04.2023

Rozpoczynający się 13 kwietnia [Kongres Pamięci Narodowej](#) skierowany jest zarówno do dorosłych pasjonatów historii, jak i młodzieży oraz dzieci, które dopiero zaczynają poznawać losy Polski XX wieku. – Chcemy nauczać prawdy o polskiej historii w XX wieku za sprawą nowych technik i sposobów – powiedział na antenie Programu 1 Polskiego Radia dr Karol Nawrocki, prezes IPN.

Raport „Edukacja dla pamięci”

Dr Karol Nawrocki przypomniał, że inspiracją do organizacji Kongresu były wyniki przeprowadzonego w drugiej połowie 2022 r. badania społecznego na temat świadomości historycznej Polaków, które objęły próbę blisko 6 tys. osób.

– W tym roku, zachęteni też badaniami społecznymi przygotowanymi przez Uniwersytet Rzeszowski na zlecenie IPN przez zespół prof. Malickiego, zobaczyliśmy, że nauczanie historii w XXI wieku z jednej strony nie powinno być pozbawione fundamentalnej pracy z podręcznikami i książkami, z ofertą edukacyjną, z drugiej zaś strony żyjemy w czasach, w których część edukacji odbywa się na zupełnie innym polu – podkreślił dr Karol Nawrocki. – Kongres Pamięci Narodowej jest połączeniem trzech fundamentów. Z jednej strony doświadczenia sprzed kilku lat, z drugiej strony jest odpowiedzią na badania opinii społecznej, a z trzeciej strony nową ścieżką działania IPN – dodał prezes IPN.

– W tym raporcie i jego wynikach widzę ogromny potencjał, ponieważ zaledwie 7 proc. młodzieży uznaje, że historia jest niepotrzebna i nie należy się nad nią zastanawiać, a ponad 24 proc. patrzy na historię jako na materiał poznawczy i dający pole do głębszych refleksji, z kolei 50 proc. ma stosunek ambiwalentny. To pokazuje głęboki potencjał naszej młodzieży w poszukiwaniu wiedzy historycznej – zaznaczył dr Karol Nawrocki, prezes IPN.

► [Raport „Edukacja dla pamięci” – do pobrania \(wersja polska i angielska\)](#)

Co czeka uczestników Kongresu?

Trzydniowy Kongres Pamięci Narodowej to liczne debaty historyczne, ale nie tylko. – Kongres to cykl debat. Każdego dnia będziemy mieć temat przewodni. Pierwszego dnia będziemy dyskutować w gronie znakomitych historyków, publicystów, a także szefów instytucji, których misja jest analogiczna do misji realizowanej przez IPN – powiedział dr Sebastian Pilarski, dyrektor Biura Badań Historycznych IPN. – Pierwszego dnia będą to dyskusje poświęcone polityce historycznej, polityce pamięci jako ważnemu elementowi naszej tożsamości. Będzie porównanie tego, w jaki sposób państwa Europy Środkowo-Wschodniej radzą sobie z trudną historią XX wieku,

doświadczeniem komunizmu czy też niemieckiego nazizmu – przyznał gość „Przystanku Historia”.

Drugiego dnia kongresu zaplanowano m.in. dyskusje związane z II wojną światową i reparacjami wojennymi, problematyką powojennych rozliczeń z przeszłością oraz wiedzy Zachodu na temat charakteru okupacji niemieckiej w Polsce, kwestią pomocy udzielanej Żydom przez Polaków pod okupacją niemiecką. Z kolei trzeci i ostatni dzień zdominuje tematyka związana z „Solidarnością” i jej światowym fenomenem.

Poszukiwanie miejsc pochówków ofiar totalitaryzmów

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji Instytutu Pamięci Narodowej powstało w 2016 roku w celu poszukiwania miejsc pochówku ofiar totalitaryzmów z lat 1917–1990 oraz czystek etnicznych. Poszukiwanie miejsc pochówków ofiar totalitaryzmów będzie jedną z debat Kongresu. – Kiedy mówimy o polskiej niepodległości, że po 1989 roku Polska stała się wolnym krajem, zaczęliśmy porządkować tę rzeczywistość, budować instytucje i struktury. Jednym z elementów jest również poszukiwanie, odnajdywanie i identyfikacja ofiar totalitaryzmów, ponieważ nie da się budować współczesnej tożsamości narodowej, kiedy mamy pewne niezałatwione sprawy – stwierdził ks. Tomasz Trzaska z Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN. – Staramy się robić zadośćuczynienie, porządkując te krzywdy, które nie my uczyniliśmy, tylko okupanci niemieccy i sowieccy po II wojnie światowej – dodał.

Festiwal filmowy „Echa Katynia”

W ramach Kongresu Pamięci Narodowej odbędzie się także [czwarta edycja Międzynarodowego Festiwalu Filmowego o Totalitaryzmach „Echa Katynia”](#). Widzowie będą mogli obejrzeć 26 filmów, których motywem przewodnim są zmagania jednostek z systemami totalitarnymi.

Wśród prezentowanych podczas festiwalu produkcji jest m.in. nominowany do Oscara w kategorii pełnometrażowy film dokumentalny „Dom z drzazg”. Jego akcja rozgrywa się w ukraińskim domu dziecka położonym w pobliżu linii frontu. Jego wychowankowie opowiadają o swoich traumatycznych przeżyciach i doświadczeniu przemocy. – Bardzo przykre wrażenie zostawia w człowieku ten film, taki żal i poczucie bezsilności, by ratować innych – przyznał Karol Litwin, naczelnik Wydziału Notacji i Opracowań Multimedialnych BEN IPN.

► [Kongres Pamięci Narodowej – podsumowanie](#)

► Obejrzyj spoty promujące Kongres Pamięci Narodowej

1. [Kongres Pamięci Narodowej na PGE Narodowy w Warszawie](#)
2. [Kongres Pamięci Narodowej na PGE Narodowy w Warszawie](#)

Ponadto w audycji:

– [Książka Marka Klecela pt. „Pisarze Niepodległości. Szkice o ludziach i dziełach”](#). W latach 1914–1920 polscy pisarze walczyli w Legionach, w kampaniach Wielkiej Wojny, byli korespondentami wojennymi, pracownikami propagandy wojskowej. Jako świadkowie uwiecznili działania przygotowujące do życia w niepodległej Polsce. W dwudziestoleciu międzywojennym swobodnie uprawiali swoją twórczość, a po wybuchu II wojny światowej znów podjęli zadanie opisywania zagrożonej suwerenności kraju. Gość: dr Marek Klecel, autor.

– Wybrane wydarzenia organizowane przez IPN i artykuły na portalu [przystanekhistoria.pl](#).

► POSŁUCHAJ

- [Poprzednia audycja: „Przystanek Historia”, 8 marca 2023 r.](#)
- [Odcinki archiwalne na portalu przystanekhistoria.pl](#)

* * *

Cykl audycji „Przystanek Historia” jest realizowany wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej i Program I Polskiego Radia. Rozmowy poświęcone są ważnym wydarzeniom, które wpłynęły na dzieje Polski w XX wieku oraz ludziom, którzy tę historię tworzy.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kongres Pamięci Narodowej